

LA CONFRARIA DE SANT SIXT I SANT HOU DE CELRÀ (1588)¹

Introducció i notes de
PEP VILA

Transcripció del pergami, amb notes a l'edició, a cura de
SÍLVIA MANCEBO GARCIA

LES CONFRARIES

Des de fa molts segles, les confraries, ja fossin religioses o civils, de les quals a Catalunya hi ha referències des de ja el segle XI, defensaven fins col·lectius. En el cas de la dels sants Sixt i Hou (Eudald)² de Celrà, el culte dels quals és anterior al segle XIV, tenien confraria aprovada des de 1588, la qual fomentava el culte públic al sant patró amb obres de caritat i de pietat de diversa índole fins a principis del segle XX.³ A les ciutats i viles importants aquestes devocions solien anar lligades a un gremi o a un ofici. A Catalunya, les més conegudes són les del Roser, difoses arreu del país després de la batalla de Lepant (1571) i que fomenten la devoció mariana. Una altra confraria, la de la Minerva, propagava la devoció eucarística. També tenien la seva importància la de la Sang i la dels Dolors, aquesta fomentada per l'orde dels servites. Cal estudiar encara, amb profunditat, quins grups socials i autoritats de grup les controlaven, com captaven els confreres més enllà de l'àmbit parroquial, activitats, la seva pervivència social i econòmica al llarg del temps, sovint atzarosos, els capítols de solidaritat entorn de la malaltia i la mort, etc.

¹ Agraïm a l'Ajuntament de Celrà, que va assumir les despeses de transcripció del document, les facilitats donades per a la publicació d'aquest treball.

² *Eudald*, fonèticament, evolucionà cap a *Ou*, *Tou* o *Thou*.

³ El meu avi patern, Josep Vila, abans de la Guerra Civil (1936-1939), participava regularment en tasques d'apostolat, com a paborde, a favor dels patrons de Celrà.

Les consuetes parroquials són una altra font històrica de primer ordre que ens permet l'estudi de les societats rurals a l'Antic Règim, la vida col·lectiva, la difusió del calendari festiu, que sobretot es manifesta a través de les processons i les prerrogatives que tenien les universitats locals. Les confraries i altres institucions religioses, sobretot les obreries, que administraven les almoines, les rendes, captaven la caritat, eren institucions que mantenien viva l'Església, impulsaven la construcció d'imatges i de retaules. Moltes de les devocions conegudes van néixer a l'aixopluc de capelles d'una confraria. També hi havia aportacions individuals, donacions, llegats, testaments que servien per embellir i reformar esglésies i ermites. Alguns temples s'examplaven per adossar-hi noves capelles.

El Concili de Trento (acabat el 1563) va afavorir un nou ordre eclesial. Hom fomentava la devoció i el culte als sants, l'ornamentació dels altars, l'interès pel món de les relíquies. Hom contractava retaules, capelles, esglésies, etc. La impremta propagava el coneixement de les biografies de sants, multiplicava la difusió d'estampes i de gravats, de llibres pietosos en què eren exalçats els miracles i els prodigis d'aquests sants homes. En aquesta època, es dispara la creació de confraries per tal de fomentar les devocions. Per altra banda, la majoria de les parròquies i esglésies de les nostres comarques sofreixen canvis, embelleixen la seva arquitectura. En general, moltes parròquies renoven l'orfebreria. Argenters de Girona i de Barcelona intervenen en aquest procés. Hi ha bells objectes de culte, com custòdies, calzes, creus processionals i reliquiariis que mereixen la nostra atenció. En el cas de Celrà, sabem que del segle XVI al XVIII l'edifici parroquial es va transformar, molt i molt, per dins i per fora. En un altre ordre de coses, al segle XVIII, les autoritats borbòniques van intentar controlar l'administració, les despeses de caire profà i els costums festius de les confraries.

LA CONFRARIA DE SANT SIXT I SANT HOU

La fundació d'aquesta confraria, encara que el sant titular de la parròquia fos sant Feliu, es va fer davant de notari, a Girona, el 15 de juliol de 1588, i va ser aprovada pel bisbe el mateix dia. Per part de l'església es van reunir Esteve Pagès, sagristà; Antoni Resplant, domer primer; Pere Galter, domer segon; Bartomeu Burgués, canonge i domer (nominal) tercer, i Baldiri Joher, beneficiat de la Verge Maria. I per part de la universitat de Celrà: els jurats

Processó de Sant Sixt i Sant Hou per la festa major de Celrà.

Antoni Galter, Tou Prim i Jaume Camps, i els consellers Joan Espolla, Esteve Guinart, del veïnat de Palagret, i Pere Pujol, ferrer.

Els reunits acordaren fundar una confraria perpètua “considerant ells que entre les obras de charitat y en què Nostre Senyor Déu se serveix, y lo gran bé que per les ànimas redunda, són les fundacions de les confraries (...), de hont ne redunda inextimable bé per a les ànimas dels deffuncts e devoció grandíssima per a les personas; e sien grans e innumerables los beneficis que Nostre Senyor Déu per medi e intercessió dels gloriosos màrtirs sanct Thou y sanct Cist, relíquias dels quals són y estan en dita isglésia de Celrà, ha fets a dita parròchia de Celrà y parrochians de aquella y quiscun die fa, maiorment en lo temps de l’estiu, per quant per llur inte(r)cessió és guardada y preservada dita parròchia de Celrà y altres circumvehinas d’ella del mal ayre y temps que molt sovint en dites temporades en moltes parts de l’Empurdà acostuma fer y caure y donar notable dany als poblats d’elles”.

El funcionament i l’administració de la confraria es basava en les ordinations següents, aquí resumides, entre les quals destaquen eixamplar i fomentar la devoció existent, celebrar actes religiosos pels confreres difunts, auxiliar els desvalguts i demanar la protecció dels sants contra les epidèmies

Reliquiari de fusta daurada dels sants Sixt i Hou, desaparegut l'any 1936. Taller d'Història de Celrà, 1995.

i les pedregades que malmetien les collites de cereals, base del sistema de subsistència en altres èpoques. L'església de Celrà és de les poques que admetia la vetlla nocturna. És a dir, que durant la nit anterior a la festa, almenys al segle XVII, tenien un permís concedit pel bisbe per passar la vetlla dins del temple. El fet de tenir l'església oberta de nit no era gaire freqüent, ja que sovint era una font de problemes i de desordres per als jurats municipals i per a les autoritats eclesiàstiques. De les ordinacions d'aquesta confraria en posseïm tres còpies. El pergamí original on estan inscrites es conserva a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, a Barcelona (pergamí 1384 del fons de la Generalitat de Catalunya). Hi ha també dues còpies de registre en paper, coetànies, incloses al *Llibre de nòtules* i al *Manual* de 1588 del notari de Girona Pere Canals (Arxiu Històric de Girona, fons de les notaries d'aquesta ciutat). Sílvia Mancebo transcriu el text de l'escriptura original, anotada al pergamí, i recull a l'aparat crític les variants observades als registres.

El resum de l'estatut, dels capítols constitucionals, és aquest:

1) La confraria és administrada per tres pabordes de la mateixa parròquia: un eclesiàstic i dos laics que siguin confreres. 2) S'estableix la successió en cas que el paborde eclesiàstic o els dos laics morin. 3) Es destinen uns diners del fons de la confraria per les ànimes dels confreres morts durant l'any. Hom ho celebrava amb cants i tocs de campana. 4) Cada any, el primer diumenge de juny, es feia l'elecció dels pabordes de la confraria. 5) Es regula la presència dels pabordes sortints en l'elecció del nous. 6) Entre les obligacions que tenen els pabordes elegits hi ha la de donar compte de les seves gestions i elegir procuradors per a la defensa dels interessos de la confraria. 7) La confraria porta dos llibres de registre d'entrades, un d'homes i un altre de dones. Per ser-ne membre havien de donar un sou de caritat. 8) Els pabordes hauran de comprar dues atxes, que serviran per acompanyar el santíssim sagrament quan hi hagi un confrere en perill de mort. 9) Els pabordes poden elegir quatre persones per portar el cos d'un confrere o confraressa fins a l'església. 10) En cas de mort d'un confrere o confraressa s'ha de fer tocar la campana petita de l'església. 11) La confraria té el deure de socórrer econòmicament amb els fons propis els confreres o confraresses que tinguin problemes de subsistència. 12) Les despeses per obtenir gràcies i indulgències apostòliques provindran dels fons de l'esmentada confraria. Quan calgui, s'autoritza als pabordes ornamentar els altars d'aquests dos sants i d'altres de l'església. 13) Hi ha la relació de persones nomenades,

aquest primer any, per ser pabordes de la confraria. Aquests accepten i juren complir els càrrecs pels quals han estat elegits.

Segons Josep M. Marquès i Narcís M. Amich:⁴ “A finals del s. XVII les mostres de veneració de Sant Sixt i Sant Tou a Celrà s'intensifiquen. El 1689 els jurats i el consell del poble voten que les relíquies es posin a l'altar major, on sembla que s'havia construït un retaule nou. Poc abans, el 1664, el matrimoni celranenc format per Maria Mestres i Pere Ferrer, bastí un senzill oratori a l'indret de Valltorta, al Congost, en el lloc on la tradició assenyala que es trobaren els sants cossos, oratori que, anys més tard, el 1694, fou reformat per Guerau Mestres, rector de Llorà i fill de Celrà. I, finalment, el 1696 hom encomana a Josep Puig, argenter de Girona, la confecció d'un reliquiari amb dos bustos de plata, que costà 450 lliures, per guardar-hi les restes venerades. L'obra de Josep Puig degué malmenar-se, per tal com el reliquiari dels sants que arribà fins al 1936 era en gran part de fusta.

En assolir, ja entrat el s. XVIII, l'important càrrec diocesà de vicari general un eclesiàstic fill del poble i de notable cultura, Francesc Veray,⁵ aquest disposà que es fes un reconeixement de les relíquies. Un gest molt adient a un home de la Il·lustració. El perit invitat dictaminà que les restes pertanyien a joves, gairebé adolescents, i que unes lesions en un dels cranis conservats podien abonar la tradició que havia mort travessat per un clau. Veray escorcollà els antics documents locals i les cròniques del país, i

⁴ Bona part d'aquesta nota introductòria es basa en la informació que proporcionen Josep M. Marquès-Narcís M. Amich en el seu llibre *La parròquia de Celrà*, Girona, Col·lecció Sant Feliu, 1993. Sobre l'església parroquial de Celrà, la presència d'aquests dos sants en l'imaginari col·lectiu celranenc, també hi ha capítols d'interès en el llibre col·lectiu del Taller d'Història, *Celrà*, Diputació de Girona, Quaderns de la *Revista de Girona*, vol. 113, 2004. Vegeu també el treball de Josep Maria Marquès, *Confraries medievals del bisbat de Girona*, “Annals de l'Institut d'Estudis Gironins”, vol. XXXIV, 1994, pàg. 335 i seg. En el llibre de Francesc Miralpeix i Xavier Solà, *L'art barroc* (Diputació de Girona, Quaderns de la *Revista de Girona*, 2011) trobareu una síntesi de les manifestacions artístiques en terres gironines, durant aquets segles. També és útil l'estudi de Joaquim M. Puigvert, *Església, territori i sociabilitat als segles XVIII-XIX*, Vic, Eumo Editorial, 2001.

⁵ Aquesta *Història dels gloriosos màrtirs de Christo S. Sixt i S. Eovald*, escrita l'any 1752 per un devot, el canonge celranenc d'il·lustre família Francesc Veray, es pot consultar entre els llibres del fons parroquial de Celrà dipositat recentment a l'Arxiu Diocesà de Girona. La parròquia també guardava una consuetud del segle XVIII, ara per ara, traspaperada, que ens ha estat impossible consultar per a aquesta ocasió. Aquesta obra hauria permès documentar la celebració setcentista de les seves festes: 7 de maig (sant Sixt) i 17 de juliol (sant Hou), respectivament.

compongué una obreta sobre els sants, que, tot i romandre inèdita, serví per orientar els rectors de la parròquia en les seves predicacions.”

APÈNDIX

Transcrivim d'una edició del llibre de l'escriptor Antoni Vicenç Domènec (1553-1607) historiador eclesiàstic, dominic: *Historia general de los santos y varones de Cataluña* (Girona, 1630 els folis 96r-98r), la llegenda dels sants i la narració d'uns miracles que van obrar aquests dos sants celranencs. Aquest *Flos Sanctorum* fou també imprès a Girona (Imp. de Gaspar Garrich, 1630). Als segles XVII-XVIII són molt apreciats els santorals o *Flos...*, com els d'Alonso de Villegas i de Pedro de Ribadeneyra, que celebren la vida i els miracles dels sants. La societat d'aquell temps llegia molts breviaris, sermons i vides edificants. El clergat també potenciava les devocions, l'interès i el gust pels miracles. Servien per alimentar la fe cristiana, per propugnar nous models de conducta entre els fidels d'esglésies, de centres religiosos, de convents i de seminaris, etc. El drama religiós va trobar en el teatre de sants una nova font d'inspiració. Els relats de sants dramatitzats, amb esquemes de la comèdia profana, arribaven al gran públic. Sobre sant Sixt i sant Tou⁶ es conserva una breu obra teatral, de principis del segle XIX, escrita en castellà per Jaume Coll (1815), veí de Sant Martí Vell.

Domènec afirmava que va copiar aquesta informació sobre els miracles obrats pels sants patrons d'un manuscrit que guardava l'església de Celrà, a principis del segle XVII, avui perdut. Segons la tradició, aquests dos sants foren víctimes de la persecució de Dioclecià el 24 de juliol de l'any 303. Els seus cossos van ser descoberts per un pagès de Celrà, al paratge del Congost, en època del bisbe gironí Guillem de Cabanelles (1227-1245). Pel que fa a les narracions de gràcies rebudes en haver implorat la intercessió dels sants, fem notar que hi havia devots del sant provinents de Bordils, Juià, Santa Coloma de Farners, Vilatenim, Vilamajor (poble del Montseny). Des del segle XVI, sant Sixt i sant Hou eren sovint implorats contra el mal de cap i dolors d'orella per curar la sordesa. Els devots anaven al temple a recollir el cotó i l'oli beneït dels sants que s'aplicaven per a aquestes malures, com en el cas de sant Narcís a Girona.

Pel que fa a l'edició d'aquesta "*invención*", respectem la llengua i la redacció del text tal com surt publicada per Domènec, en l'edició gironina de 1630. Faig alguns petits retocs pel que fa a la regularització de les majúscules, minúscules, accentuació i puntuació per tal de fer la narració més llegidora.

⁶ L'original d'aquesta obra, *La Famosa comedia de los venerables mártires Sant Sixt y Sant Tou*, és en poder del que fou rector de Palafrugell, Martí Brugada.

LA INVENCION DE LOS CUERPOS DE SAN EOVALDO, LLAMADO EN VULGAR
CATALÁN SANT HOU, Y DE SAN SIXTO, MÁRTYRES, CUYAS SAGRADAS RELIQUIAS
TIENE LA IGLESIA PARROCHIAL DE CELRÁN DEL OBISPADO DE GERONA

Háse sacado de un libro antiguo escrito de mano, que tienen en la mesma iglesia, del qual sacan los predicadores los milagros y grandezas de dichos santos, quando se les ofrece predicar dellos en sus festividades, y es del tenor siguiente.

En 7 de mayo

En tiempo de Daciano con su bárbara crueldad perseguía a los christianos en esta nuestra España, y con immanísimos tormentos les quitava las vidas, muchos cuerpos de santos fueron por los católicos sepultados escondidamente, quedando de esta suerte sus santas reliquias incógnitas a los hombres: hasta que Diós milagrosamente las ha descubierto para gloria suya, y exaltación de la fe católica. Queriendo pues el Señor manifestar la santidad insigne de los bienaventurados mártýres Eovaldo, y Sixto usó deste medio.

Avía en el lugar de Celrán un labrador honrado, justo y temeroso de Diós, el qual tenía entre otras cosas de costumbre oyr missa todos los días con mucha devoción. Aconteció, que una noche estando durmiendo le apareció un ángel, que llamándole por su nombre, le dixo: “ Siervo de Diós vete a la viña, que tienes en el lugar llamado Valltorta cerca de la Yglesia de la Virgen, y mártýr Santa Tecla: y allí hallarás dos cuerpos de santos, que padecieron martyrio por la fe de Jesuchristo, donde a causa de la tiranía de Daciano los christianos los escondieron”. Despertó a estas voces el siervo de Diós, queriendo escudriñar, si esta visión era de Diós, o no. Levantóse luego en amaneciendo, y fuese a la iglesia, como tenía de costumbre, y hizo celebrar misa de nuestra Señora rogando a Diós, que por intercesión de su madre fuese servido declarara aquella verdad.

Maravillas grandes en la medianoche

A la noche quando cerravan las puertas, y se ývan a dormir: él se fue a la viña, y rogó al Señor con grande fervor, fuese servido enseñarle lo prometido en aquella visión a gloria suya, y de sus santos, cuyas reliquias pensaba hallar. Como perseverase en ella: vió en la medianoche grande lumbre en un rincón de su viña sobre la malesa de espinas, y çarças, y tan grande, que todo el lugar de Valltorta, y toda la viña tenían tanta claridad y como si fuera mediodía. Alegróse el labrador infinito de semejante visión, y hizo gracias a Diós, teniendo fe por indigno de tan grande merced, que le haze el Señor del cielo, y tierra, que es miraculoso en sus Santos. Pasada media hora desapareció la claridad, y el hombre retiróse a su casa hasta la mañana: y a la hora acostumbrada se fue a la yglesia, y hizo decir misa del Espíritu Santo rogándole quisiese mostrarle, si la visión era de Diós, o no. Siendo noche, a la media hora se fue otra vez a la viña, y viendo la misma claridad, que el día primero, y aun más grande: hizo gracias a Diós, y volvió a su casa, onde toda la noche le pareció, que tenia la

visión delante sus ojos. El buen hombre por la mañana a la hora acostumbrada hizo celebrar misa de la Santísima Trinidad, y oyóla devotísimamente. La noche siguiente a la misma hora volvió otra vez a su viña, y vio la misma claridad, y aun mayor.

Hallaron los cuerpos Santos

Así que en la mañana el santo varón cierto del lugar, donde estaban los cuerpos santos escondidos: fue a la viña con un açadón, y otros instrumentos de labradores, y empeçó a cortar las espinas, y çarças, que estaban encima de un montón de piedras, y después de averlas quitado, començó a cavar, y a pocas açadonadas descubrió una arca de madera cerrada con grande maravilla, de tal suerte que no parecía juntura alguna.

Milagro

Cavó después más, y halló otra semejante a la primera, y en esta estava el cuerpo de san Sixto, y en la primera el cuerpo de San Eovaldo. Aviendo hallado tan grande tesoro manifestólo a un clérigo, que era sagristán de la yglesia parrochial de Celrán. Este deseando, que la gloria, y virtud de los santos se manifestase fue al obispo de Gerona para darle razón de lo sucedido.

El reverendíssimo perlado⁷ aviendo entendido las sobredichas cosas, y hecha diligente inquisición, bien informado de todo, fue personalmente al lugar de dicha viña acompañado del venerable collegio de los canónigos, y capellanes de la Catedral (sic). Dónde tomando las dos arcas bien cerradas, en que estaban los cuerpos de los dichos mártires, y cantando hymnos y alabanças a Diós, dieron vuelta para Gerona. Sucedió en esto, que llegando a un arroyo, que donde la parrochia de Celrán de otra llamada Campdorá, quedaron inmables, así los cuerpos de los Santos, como los ministros, que los llevaban, sin poder dar un paso fuera del distrito de Celrán. Viendo el obispo, y los canónigos tan grande milagro, y echando de ver por él, que la voluntad de Diós era, que los cuerpos de aquellos santos quedasen allí: los pusieron en la iglesia parrochial de Celrán. Y para certificarse de todo mando el Obispo, que todos así legos como ecclesiásticos rogasen a Diós, les declarase, y hiziese ciertos de los santos, y de sus nombres.

Milagro

Y en aviendo hecha la dicha oración las arcas por si mismas se abrieron, y el pueblo vió en ellas los cuerpos santos con sus nombres, y luego también se cerraron por si mismas, quedando como antes estava. Viendo el buen pastor tan grande milagro: mando hazer un altar a honra, y gloria de San Eovaldo, y en otro lugar hizo fabricar otro altar de San Sixto. Y en el también mandó poner sus santas

⁷ Prelado.

reliquias. Publicóse luego la invención de los de dichos santos por todas las ciudades, y universidades, que están cerca de Celrán, y desde entonces va tan gran multitud de gente todos los años al dicho lugar, el día que se celebra la festa dellos, que no pueden caber en la Yglesia, ni en la plaça, aunque es grande. Algunos van allá para hazer gracias por las mercedes, que dellos han alcançado. Otros para que por medio suyo alcancen salud. Algunos movidos por devoción de otras les siguen, y visitan los santos con mucha devoción. Por ser de importancia alabar a Diós en sus santos, como lo dize el propheta David: son muchos los milagros que ha hecho Diós por intercesión destes bienaventurados, particularmente por San Eovaldo llamado en vulgar catalán Sant Hou.

Milagro

Porqué ha recebido de Diós virtud para curar a todas las enfermedades, y dolores de orejas, y también de otras partes del cuerpo, cuyos milagros mas principales son, los que se siguen. Como un labrador de un lugar cerca de Celrán trillase trigo el día de San Eovaldo, y el con su muger, y otros aunque trabajavan en todo el día no le hubiesen podido trillar, estando aparejando la tarde de cenar para los trabajadores: privó Diós del oýdo a aquel labrador, y a su muger, aunque no avían pecado contra los martyres por no ser costumbre celebrar su fiesta en aquella parrochia.

Es verdad que el labrador avía dicho, que la fiesta del bienaventurado San Eovaldo, por el qual Diós hazía tantos milagros, se abría de guardar también en las tierras circunvezinas, como en Celrán. Este hombre pues, y su muger aviendo estado privados del oýdo cerca de una hora tornaron en sí, y teniéndose por pecadores con muchas lágrymas, y devoción invocaron humilmente a San Eovaldo haciendo voto, que si les bolví el oýdo de allí adelante en su fiesta no trillarían, y luego por la misericordia de Diós cobraron salud, y hizieron gracias al Señor, y al santo mártyr. Este labrador el año siguiente no trilló en la fiesta del Santo. Pero púsose a arar con un par de bueyes, aunque no sin castigo de Diós. Porque un buey de aquellos, con que arava, tendido en tierra se puso como muerto. El buen hombre entendiendo que estos trabajos le venían por no tener la fiesta del Santo cumplidamente, dixo: “O miserable de mi méritamente me castiga San Eovaldo: porqué y le prometí no trillar en su día, y deviera abstenerme de qualquier obra servil. O Santo bienaventurado!, yo os prometo que si me curáys al buey, yo guardaré todo el tiempo de mi vida vuestra festividad, y os visitaré cada año con ofrendas”. Hecho este voto luego por la misericordia de Diós el buey cobró salud, y el labrador cumplió su promesa.

Una muger de sesenta años llamada Fresca⁸, vezina de la ciudad de Gerona estuvo sorda muchos años, y siendo muy importunada por una señora noble, y devota de la mesma ciudad, hizo voto a San Eovaldo, que si le bolví el oýdo, guardaría de allí adelante su fiesta, y visitaría su altar con ofrendas.

⁸ Francisca?

Milagro

Fue esta buena muger el día de la fiesta de San Eovaldo a Celrán, y puesta delante del altar del Santo mártir, rogóle por su necesidad y adurmióse, y cerca de la medianoche oyó ruido, como si las llaves de la yglesia hubiesen caydo del altar de San Eovaldo, y hubieran dado un golpe. Entonces despertándose, vió, que avía cobrado la salud: porqué oyó claramente las misas, y los sacerdotes, que cantavan solemnemente. Y viendo esto la buena muger hizo gracias a Diós y a su santo martyr.

Un hombre del lugar de Villatenim tenía una hija de poco más de dos años del todo sorda, el qual oyendo, lo que déste bienaventurado martyr se dezía, hizo voto con gran devoción que si le impetrava⁹ oydo para su hija la llevaría a la iglesia de Celrán con sus ofrendas, y en honra del dicho Santo velaría una noche en ella, y también cada año le llevaría cierta medida de trigo por sus gastos.

Milagro

La noche siguiente estando él, y su hija durmiendo, oyó ella cantar el gallo al tiempo acostumbrado, y luego despertando a su padre le dixo: "agora canta el gallo". Espantóse el padre de oyr semejantes palabras porqué antes no oya cosa alguna. Viendo el buen hombre que avía cobrado el oýdo su hija lleno de alegría, y contento hizo gracias a Diós como pudo, y al bienaventurado martyr por tan señalada merced.

En la villa de Santa Coloma de Ferners, del obispado de Gerona, un día en tiempo de mieses temiéronse los de aquel lugar de piedra a causa de un espeso nublado, que a su parecer les amenazava con ella.

Milagro

Acudieron pues todos con lágrimas a su yglesia, y con la devoción, que pudieron invocaron al bienaventurado San Eovaldo de Celrán en su favor, haciendo unánimes, y conformes voto, que si les conservava los panes, de que confiaban vivir aquel año: le darían sus ofrendas haciendo gracias a Diós, y a él.

Mostró el Señor el braço de su divina misericordia: porque luego aquella tempestad cruelísima desapareció, y se deshizo, y sus mieses quedaron salvas, luego todos recogiendo el dinero, que les fue posible lo inbiaron de man¹⁰ común con hombre seguro al sacristán de dicha parrochia de Celrán suplicándole, que notase el milagro tan raro, que Diós avía hecho por méritos del bienaventurado San Eovaldo, y que recibiese aquella limosna para aumento, y reparo de la yglesia del dicho Santo mártir. Celébrase la fiesta de San Sixto en Celrán a siete del mes de mayo, y la de San Eovaldo a diez y siete de julio, y nombranles en las collectas de la misa, y officio divino como estoy yo muy bien dello informado, y esto sabiéndolo los obispos.

⁹ Aconseguia la gràcia demanada.

¹⁰ Mano.

EL PERGAMÍ FUNDACIONAL

[El text]

1588 juliol 15. Girona

El sagristà, els domers i l'obtentor del benefici de Santa Maria de l'església parroquial de Celrà i els jurats i els tres consellers de la parròquia que s'assenyalen institueixen en aquesta església, en comissió del Consell General de la Universitat de Celrà i amb l'autorització del bisbe de Girona, una confraria en honor dels màrtirs sant Tou i sant Sixt, i dicten les ordinacions que hauran de regir-la.

A. Original: Barcelona. Arxiu de la Corona d'Aragó. Fons de la Generalitat de Catalunya, pergamí 1384. Pergamí, 520 × 475 mm. Bon estat de conservació del suport, que només presenta, a la banda superior esquerra, un orifici de petites dimensions, situat fora de la caixa d'escriptura, i un esquinç reduït, que afecta lleument les primeres línies del text; la tinta mostra descoloriment moderat. Nota dorsal (de la mateixa mà): *Institució de la [confraria] dels gloriosos màrtirs s[a]nct Thou y sa[nct Cist], [+/-3] y en la isglésia parro[chi]al de Celrà ff[+/-9] lo decret del Reverendíssim Senyor Bisbe [de G]erona, y or[dinacion]s en ella contingudes.*

B. Registre en forma de nòtula, en paper, coetani: Girona. Arxiu Històric de Girona. Fons de les notaries de la ciutat de Girona, Gi9-303. Pere CANALS. *Llibre de nòtules*, 1588, s/f. Bon estat de conservació.

C. Registre en forma d'aprísia, en paper, coetani: Girona. Arxiu Històric de Girona. Fons de les notaries de la ciutat de Girona, Gi9-302. Pere CANALS. *Manual*, 1588, s/f. Bon estat de conservació.

Edició ex A¹¹

[Preàmbul en llatí]

¹²In nomine Domini¹³ Nostri Iesuchristi, passi, ex cuius nutu uniuscuiusque operis prospera sumunt initia omnique negotio prosperi succedunt eventus. Amen.

¹¹ El document s'ha reproduït amb la màxima fidelitat respecte del text original. Això no obstant, per tal de facilitar-ne la lectura i fer-lo més comprensible, s'ha aplicat la normativa ortogràfica actual a la puntuació, la separació dels mots, l'ús de les majúscules i minúscules i, al passatge en català, l'accentuació gràfica.

Els signes emprats a l'edició són els següents: / Divisió de paraula al final de la línia. [aaa] Lletres o mots restituits a l'edició, perduts a l'original a causa del mal estat de conservació del suport o l'escriptura. [+/-n] Nombre aproximat de caràcters perduts o que resulten inintel·ligibles pel mateix motiu. (aaa) Grafies reintegrades, absents a l'original per oblit de l'escriptor. <aaa> Lletres afegides a l'edició per a facilitar la comprensió del text. \aaa/ Mots oblidats en el transcurs de la inscripció del text i afegits per l'escriptor al final de l'acta, senyalats amb un signe de remissió (la presència d'aquest signe s'indica a la transcripció amb ^A(d'«addició») seguida d'un número identificatiu).

¹² Precedeix l'acta a B la rúbrica *Institutio confratriae sanctorum Eovaldi et Sixti ecclesie de Cilrano*.

¹³ In nomine Domini, en escriptura capital. Caplletra dibuixada en forma de fullatge; florons ornamentals després de nomine i Domini.

Noverint universi quod nos, Stepha/nus Pagès, sacrista, Anthonius Resplant, primus, Petrus Galter, secundus, Bartholomeus Burguès, nunc canonicus sed[i]s Vicensis et antea ecclesiae collegiatae et secularis Sancti Felicis Gerundae, tercius, ebdomedarii, et Baldilius Joher, obtinens beneficium Beatae Mariae in ecclesia parochial[i]¹⁴ Sancti Felicis de Cylrano, omnes presbyteri dictae ecclesiae; Anthonius Galter, ^{A\}Eovaldus Prim et Iacobus Camps, iurati, Ioannes Spoll[a]/, St[e]phanus Guinart, vicinatus de *Palagret*, agricultores, et Petrus Pujol,¹⁵ ferri faber, de Consilio, hoc presenti et currenti anno respective Universitatis dictae parochiae¹⁶ de Cylrano, habentes de subscriptis a dicto Consilio Generali plenum et liberum posse ac specialem commissionem iuxta deliberationem inde per nos, dictos iuratos, et Consilium Generale die tercia infrascriptorum mensis et anni factam, dictis nominibus gratis et ex certa scientia, ad laudem et gloriam omnipotentis Dei et semper intactae intemerataeque et in aeternum benedictae, singularis atque incomparabilis Virginis, Dei genitricis, Mariae ac beatorum martyrum sanctorum Eovaldi atque Sixti ac totius curiae caelestis omniumque civium supernorum, et in remissionem peccatorum confratrum confratriae per nos dictis nominibus sub dictorum beatorum martyrum, sanctorum Eovaldi atque Sixti,¹⁷ vocabulo per nos pretactis nominibus¹⁸ inferius erigendae ac omnium fidelium deffunctorum, de et super causis et respectibus inferius exprimentis et ex licentia, auctoritate et decreto infrascripti Admodum Illustris et Reverendissimi Domini Gerundensis Episcopi, ut infra intervenientibus, fuit per nos dictis nominibus sub dictorum beatorum mar[t]yrum, sanctorum Eovaldi atque Sixti,¹⁹ vocabulo, materno sermone, erecta, instituta atque fundata quaedam pia perpetua confratria cum ordinationibus super ea factis in haec verba:²⁰

[Text català de les ordinacions]

En nom de Nostro Senyor²¹ Déu Jesucrist y de la glo[r]iosíssima Verge Maria, mare sua, y dels beneventurats màrtirs sanct Thou y sanct Cist. Los venerables²² mossèn Steva Pagès, sacristà, Anthoni Resplant, primer, Pere Galter, segon, y lo reverent senyor Barthomeu Burguès, hara canonge de la isglésia²³ cathedral de Vich y abans de la isglésia

¹⁴ parrochiali a B.

¹⁵ Puïol a B.

¹⁶ parrochie a B.

¹⁷ Cisti a B.

¹⁸ *Repetició innecessària del complement agent de l'oració (per nos dictis nominibus (...)) per nos pretactis nominibus).*

¹⁹ Cisti a B.

²⁰ *De In nomine Domini a in haec verba manca a C.*

²¹ En nom de Nostro Senyor, en caràcters engrandits.

²² Los venerables, en caràcters engrandits.

²³ sglésia en tots els casos a B i C.

collegiada²⁴ y secular de Sanct Feliu de Gerona, terç, domahers, y Baldiri Joher, obtenint lo benefici de la Verge Maria en la isglésia parrochial de Sanct Feliu de Celrà insti/tuít, tots preveres de la dita isglésia; Anthoni Galter, Thou Prim y Ja[u]me Camps, jurats, Joan Spolla, Steva Guinart, del veýnat de Palagret, pagesos, y Pere Pujol,²⁵ ferrer, de Consell, lo present y corrent any *respective* de la Universitat de dita parròchia de Celrà, tenint de les coses baix scrites ple e bastant poder e speci[al] commissió²⁶ del Consell General de dita Universitat, segons ab la deliberació per dits jurats y Consell feta a tres del present y corrent mes y any dejús²⁷ scrits²⁸ està més llargament contengut; considerant²⁹ ells que entre les obras de charitat y en què Nostre Senyor Déu se serveix, y lo gran bé que per les à[n]imas redunda, són les fundacions de les confraries, per dotar-les lo Sanctíssim Papa, pare nostre, de tantas e innumerables gràtias, in/dulgèntias, privilegis e porrogativas,³⁰ com bé quiscun dia³¹ se veu de les instituïdas, de hont ne redunda in[e]xtimable bé per a les ànimas dels deffuncts e devoció grandíssima per a les personas; e sien grans e innumerables los beneficis que Nostre Senyor Déu per medi e intercessió³² dels gloriosos màrtirs sanct Thou y sanct Cist, relíquias dels quals³³ són y estan en dita isglésia de Celrà, ha fets a dita parròchia de Celrà y parrochians de aquella y quiscun die fa, maiorment en lo temps de l'estiu, per quant per llur inte(r)ces/sió és guardada³⁴ y preservada dita parròchia de Celrà y altres circumvehïnas³⁵ d'ella del mal ayre y temps que molt sovint³⁶ en ditas temporades en moltes parts de l'Empurdà acostuma fer y caure y donar notable dany als poblats ^Ad'elles; haguda per ço consideració dels tals beneficis de la mà de Nostre Senyor Déu, com és dit, donats per intercessió de dits gloriosos sancts y per la molta devoció tenen ad aquells, y hagut(s)³⁷ també sobre estas coses entre dits preveres y parrochians habitants de dita parròchia diversos³⁸ colloquis en la casa de dit Consell, ha hont per lo dit e dejús³⁹ scrit effecte se són hajustats y congregats diverses vegades, fonch e és estat deslberat per dits honorables jurats y Consell se instituís una devota y perpètua confraria a llahor y glòria de Nostre

²⁴ collegial a B i C.

²⁵ Puïol a B i C.

²⁶ comissió a B i C.

²⁷ deiús a C.

²⁸ Errada pel singular scrit.

²⁹ considerant, en caràcters engrandits.

³⁰ prerogatives a B i C.

³¹ com bé y quiscun dia a C.

³² intercessió *corregeix* intercessó.

³³ relíquias del qual, *per error*, a B.

³⁴ gordada a B i C.

³⁵ circumvehïnes a B.

³⁶ solvint, *per error*, a B.

³⁷ haguts a B i C

³⁸ y parrochians habitants de dita parròchia diversos, *omès*, per oblit, a C.

³⁹ deiús a C.

Senyor Déu y dels ^{A3}dits/ gloriosos màrtirs, sanct Thou y sanct Cist, y donada bastant commissió⁴⁰ per dit effecte als dits honorables jurats e a les sus nominades tres personas de dit Consell. Y per assò se demanàs licència al Molt Il·lustre y Reverendíssim Senyor Bisbe de Gerona, lo qual, per ser la cosa tant sancta y meritòria y redundar en servey de Nostro⁴¹ Senyor Déu y de les ànimas dels defuncts, com a bon pastor los ha concedida y atorgada aquella.

Per tant,⁴² los dalt nominats, per la molta devoció tenen en dits gloriosos sancts màrtirs, a llahor y glòria de Nostre Senyor Déu y dels gloriosos màrtirs sanct Thou y sanct Cist, procehint en estes coses de licència, auctoritat y decret del dit Molt Il·lustre y Reverendíssim Senyor Bisbe de Gerona, debaix auctoritzant y decretant, en tot aquell millor modo, via y forma que poden y deuen institueixen y fúndan una perpètua devota confraria dels dits gloriosos màrtirs, sanct Thou y sanct Cist, en la dita isglésia de Celrà; per directió y sustentació y bona administració⁴³ de la qual, dits venerables preveres, jurats y tres personas de Consell dalt nominadas statueixen y ordenen les coses següents:

[I]

E primerament,⁴⁴ perquè millor dita confraria pugua ésser regida y administrada, dits venerables preveres y honorables jurats y tres personas de Consell dalt nominades statueixen y ordònan⁴⁵ que·s fassen tres pobordres (*sic*)⁴⁶ de la mateixa parròchia, ço és, hu ecclesiàstich dels residints en dita isglé/sia y los dos llaychs que sien confreres de dita confraria, los quals eo dos d'ells, dels quals hage de ésser⁴⁷ sempre hu lo ecclesiàstich, administren y governen dita confraria y fassen tot ço y quant sia necessari per lo bé y útil de dita confraria.

[II]

Ítem,⁴⁸ que tostemps s'esdevindrà que muyra lo pobordre ecclesiàstich, que en tal cas⁴⁹ succehesca en son lloch lo ecclesiàstich més anthich resident⁵⁰ en dita isglésia

⁴⁰ comissió a B i C.

⁴¹ Nostre a B i C.

⁴² Per tant, en caràcters engrandits.

⁴³ per direc/tió, sustentació y bona administració a C.

⁴⁴ E primerament, en caràcters engrandits.

⁴⁵ ordenen a C.

⁴⁶ pabordres o pebordres en tots els casos a B i C.

⁴⁷ hage ésser a B i C.

⁴⁸ Ítem, en caràcters engrandits. El mot presenta un mòdul ampliat a totes les seves aparicions a l'en-capçalament dels capitols que conformen les ordinations de la confraria.

⁴⁹ cars a B i C a totes les seves aparicions.

⁵⁰ residint a C.

de Celrà fins sie feta per dits confreres altre nova electió de pobordre ecclesiàs/tich. Y lo mateix se fassa dels pabordres llaychs, ço és, que si algú morrà, que en lo lloch seu succehesca lo jurat en cap de dita parròchia de Celrà; y, si tots los pobordres llaychs morran, en lloch de l'altre servesca per l'altre lo segon jurat. E axí-s fassa e-s seguesca tostemp que lo cas occorrerà consemblant.

[III]

Ítem, que púgan dels emoluments de dita confraria fer celebrar en dita isglésia de Celrà y per los preveras de aquella, per ànimas de dits confreres,⁵¹ quiscun any dos can/tars generals ab diacha y sotsdiacha, ço és, lo hu lo die immediadament següent de la festivitad del gloriós màrtir sanct Thou y l'altre,⁵² de la festivitad del també màrtir sanct Cist, si impediment no y haurà; y, si impediment hi haurà, los dies subse/güents *respective* no impedits. Y lo vespre abans del die se celebraran dits cantars y quiscú d'ells, hagen de fer tocar les campanas; y lo dit die se hage de fer clast a missa y tocar tant quant se faran les absoltas generals. Per la celebra/ció dels quals cantars y de quiscú d'ells sie donada la charitat a dits pobordres benvista, y per los tochs de ditas campanas sie donat an el claver⁵³ o al qui tindrà càrrech per ell divuyt diners per quiscun cantar.

[IV]

Ítem, que quiscun any al primer diumenge de juny se hage de fer electió de pobordres per dita confraria, la qual lo diumenge abans per lo curat de dita isglésia, en lo temps se dirà lo offici maior, hage⁵⁴ ésser denunciada als dits confreres per a què assistèscan a la dita electió [e] tracten e ordenen⁵⁵ sobre les necessitats de dita confraria. Y lo die se farà dita electió, abans se fassa aquella, se hage de fer y celebrar en dita isglésia, y en lo altar del gloriós màrtir sanct Thou, un solemne offici ab diacha y sotsdiacha, com se fa en lo dia de la festivitad de dit sanct, ab sermó, lo qual se pague dels emoluments de dita confraria a coneguda de dits pabordres. Y en dit offici se publiquen e publicar hagen los confreres morts en aquell any y axí bé totes e qual/sevol [a]ltres ordinations fahedoras a obs de dita confraria. Y sie donat quiscuna vegada al prevere qui legirà los noms y cognoms de dits confreres y confraressas morts y ordinations de dita confraria un sou per los treballs.

⁵¹ de dits confreres y confraressas a B i C.

⁵² l'altro a B.

⁵³ *La lectura correcta del mot podria ser «clauer». La coincidència morfològica de les grafies u i v a l'escriptura de l'acta, tant a A com a B i C, no permet establir quina de les dues formes en ús d'aquesta paraula, «claver» i «clauer», és la que hi apareix.*

⁵⁴ haia a B.

⁵⁵ ordenen a C.

[V]

Ítem, que los pobordres de l'any passat púgan restar pobordres en la dita confraria, si als confreres qui leshores assistiran a la dita electió eo la maior part d'ells en la forma sus dita apareixerà. Los quals confreres sien y hagen de ésser de la mateixa parròchia de Celrà y no forasters, los quals en dita electió no púgan tenir veu alguna.

[VI]

Ítem, que los dits pobordres púgan fer hu o molts procuradors per los negocis y affers de dita confraria, los qual o quals hagen de prestar y donar caució⁵⁶ eo⁵⁷ obligació a dits pobordres de donar compte o⁵⁸ rahó del per ell o ells en aquell any exigidor⁵⁹ y del leshores pagat y rebut quiscun any lo die se farà la dita electió, y obtenir diffinició de dits comptes. An el qual procurador o procuradors dits pobordres donaran per los treballs lo salari a ells benvist.

[VII]

Ítem, statueixen y ordònan que's fassen dos llibras grans de paper comú, lo hu per los hòmens y l'altre⁶⁰ per les donas, en los quals tota persona de qualsevol grau, stament o con/dició que volrà ser confrara de dita confraria se scriga eo scriure fassa, ço és, los hòmens en lo llur llibre y les donas en l'altre. E hagen donar per charitat, ço és: de entrada un sou y après quiscun any *successive* durant sa vida axí mateix altre⁶¹ sou; e assò per mantenir los càrrechs y gastos de dita confraria. Y axí bé en dits llibres se hage continuar y continue lo òbit del confrare y confrassa qui's morrà.

[VIII]

Ítem, que dits pobordres fassen e fer hagen dels emoluments de dita confraria, quant n'i haurà, duas atxes, les quals servèscan per companyar lo sanctíssim sagrament quant algun confrare o confrassa de dita confraria malalt rebrà aquell, y axí mateix quant acompanyaran lo cos⁶² del dit tal confrare o confrassa de sa casa fins a dita isglésia.

⁵⁶ hagen de prestar y d'ònea caució a B.

⁵⁷ e a C.

⁵⁸ y a B i C.

⁵⁹ exhagidor a B i C.

⁶⁰ l'altro a B.

⁶¹ altro a B.

⁶² cors en tots els casos a B i C.

[IX]

Ítem, que dits pobordres púgan elegir quatre personas per aportar lo cos del tal confrare o confrassa en la dita isglésia. Y a quiscú d'ells donen per los treballs, dels emoluments de dita confraria, un sou. Y assò tantes vegades quantes ocorrerà lo cas.

[X]

Ítem, que quiscuna vegada que morrà algun confrare o confrassa de dita confraria, que se hage de fer tocar la campana petita de dita isglésia, ço és, pujar⁶³ y baixar una vegada, segons se fa y acostuma fer per los confreres de la confraria del Sanctíssim Cos Preciós de Jesucrist⁶⁴ en dita isglésia de Celrà instituïda. Y que sie donat per dit toch lo que als dits pobordres apareixerà y ab lo qui tocarà se concertaran.

[XI]

Ítem, que si algun confrare o⁶⁵ confrassa de dita [c]onfraria vindrà en tanta pobresa que soffrís affany, que sie soccorregut⁶⁶ dels emoluments de dita conf[r]aria a coneguda de dits pobordres.

[XII]

Ítem, que los dits pobordres púgan obtenir de Sa Sanctedat qualsevol gràcias e indulgèntias apostòlicas per los confreres y confrassas de dita confraria, los gastos de les quals se paguen dels emoluments de dita confraria. Y no res manco, de dits emoluments, tostemp n'i haurà, puguen axí bé dits pobordres, tostemp los aparrà y serà necessari, fer fer ornaments per los altars de dits sanct Thou y sanct Cist y altres altars de dita isglésia. Y axí bé, ab la maior part dels confreres de dita confraria habitants fer totas e qualsevol ordinacions per bé y útil de dita confraria.

[XIII]

Finalment,⁶⁷ statueixen y ordònan los dalt nominats que per lo present any fins al primer diumenge de juny pròxim venidor sien pobordres de dita confraria los dits venerables mossèn Steva Pagès, sacristà, Anthoni Galter y Joan Spolla, presents, los quals accepten dit càrrech y prometen y juren de haver-se bé y lealment en lo dit càrrech en sa deguda forma.

⁶³ puia *a B i C*.

⁶⁴ Sanctíssim *Corpus* de Jesucrist *a C*.

⁶⁵ *eo a B i C*.

⁶⁶ socorregut *a B i C*.

⁶⁷ Finalment, *en caràcters engrandits*.

Quas⁶⁸ siquidem institutionem et ordinationes, desuper vulgari sermone, ut praemittitur, conceptas, et omnia et singula in eis et in quolibet capitulo earum contenta laudamus, approbamus, rattificamus et confirmamus prout superius continetur. Et nihilominus, praedictis nominibus convenimus et promittimus ac etiam sponte iuramus in animas nostras per Dominum Deum et eius sancta quatuor Evangelia, manibus nostris corporaliter tacta, in manu et posse Petri Canals, notarii publici Gerundae infrascripti, tanquam publicae et auctenticae personae haec a nobis, pretactis respective nominibus, nomine omnium quorum interest ac interesse potest seu poterit quomodolibet, nunc vel in futurum, legitime reci/pientis, paciscentis et stypulantis, huiusmodi institutionem et ordinationes ac alia omnia et singula supradicta ratta, grata, valida atque firma semper habere, tenere et servare, attendere et complere et nullatenus contrafacere vel venire aliqua ratione, iure, modo vel causa. Ad haec⁶⁹ nos, dompnus Iacobus Cassador, Dei et Apostolicae Sedis gratia Gerundensis episcopus, certificatus de supradicta institutione et de contentis in ea per lecturam de ea nobis per iamdictum et infrascriptum notarium factam, eam et omnia et singula in ea contenta laudamus, approbamus, rattificamus et confirmamus ac admittimus eique auctoritatem nostram pariter et decretum interponimus, hoc tamen proviso: quod ordinationes et statuta a caetero per dictos praepositos et confratres dictae confratriae faciendae fiant et fieri habeant de consensu, auctoritate et decreto nostris ac reverendissimi pro tempore post nos existentis episcopi seu eius reverendi vicarii generalis, non abdicando sibi et successoribus suis potestatem super ea ordinandi et statuendi; et quod dicti praepositi seu eorum procuratores non possint facere compulsiones iudiciales ad solvendum intratas et annatas debitas per confratres dictae confratriae; et quod, quocienscunque (*sic*)⁷⁰ requisiti fuerint, teneantur reddere compotum et rationem nobis et successoribus nostris de per⁷¹ eos rectis et administra/tis ex emolumentis et iuribus dictae confrat[r]iae, salvis denique canonicis institutionibus et auctoritate legitime dispensantis. Hortamur praeterea praepositos pro tempore existentes dictae confratriae quatenus bene et fideliter circa administrationem dictae confratriae se gerant, prout se gerere debent, utilia dictae confratriae procurando et inutilia pro viribus evitando.

Actum est hoc⁷² Gerundae die decima quinta mensis iulii anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo octuagesimo octavo.

S<ig>+++++++⁷³ na Stephani Pagès, Anthonii Resplant, Petri Galter, Bartholomei Burguès, Baldilii Joher, Anthonii Galter, Eo[v]aldi Prim, Iacobi

⁶⁸ Quas, en caràcters engrandits.

⁶⁹ Ad haec, en caràcters engrandits.

⁷⁰ quotienscunque (*sic*) a B i C.

⁷¹ de et per, *per error*, a C i, inicialment, també a B, on va ser esmenat posteriorment.

⁷² Actum est hoc, en caràcters engrandits.

⁷³ Manquen als quadrants de les creus els punts preceptius, que constituïren les fermes autògrafes dels atorgants. S'observa la mateixa absència a B.

Camps, Ioannis Spolla, S[t]ephani Guinart et Petri Pujol,⁷⁴ ins[t]ituentium et ordinantium, iurantium.

S<ig>+⁷⁵ num nostri, Iacobi Cassador episcopi, decretantis praedictorum omnium, qui haec laudamus et firmamus.

Testes huius rei, scilicet, firmarum dictorum venerabilium sacristae, Petri Galter, Baldilii Joher, Anthonii Galter, Eovaldi Prim, Iacobi Camps, Ioannis Spolla et Petri Pujol,⁷⁶ sunt Honoratus Duran et Bernardus Pou, scriptores Gerundae.

Testes interpositionis decreti dicti domini episcopi, ipsum dicto die Gerunde interponentis, sunt venerabilis Franciscus Planes, presbiter et beneficiatus sedis Gerundae, et magnificus Anthicus de Grava/losa, domicellus, familiaris dicti domini episcopi.

Testes firmae dicti venerabilis Anthonii Resplant, qui praedicta⁷⁷ firmavit, laudavit et iuravit Gerundae die vigesima nona praed[i]ctorum mensis et anni, sunt dicti Honoratus Duran et Bernardus Pou, scriptores Gerundae.

Testes firmae dicti Stephani Guinart, qui praedicta laudavit et firmavit Gerundae die trigesima praedictorum mensis et anni, sunt dictus Bernardus Pou et Salvator Julià, scriptores Gerundae.

Testes denique firmae dicti reverendi domini Bartholomei Bur/guès, qui dicto nomine praedicta firmavit, laudavit et iuravit in dicta civitate Gerundae die octava mensis⁷⁸ septembris praedicti anni, sunt proximedicti scriptores.

^{A1}«Eovaldus Prim et Iacobus Camps, iurati, Ioannes Spoll[a]», ^{A2}«d'elles», ^{A3}«dits» approbo ego, notarius infrascriptus.⁷⁹

Eg(*senyal*)o, Petrus Canals, notarius publicus regia auctoritate, substitutus ab herede seu successore⁸⁰ Iacobi de Campolongo quondam, publico civitatis, baiuliae et vicariae Gerundae suarumque pertinentiarum notario, haec, quibus una cum prenomminatis testibus, dum sich fierent et agerentur, presens interfui, scribi feci, subscripsi et clausi, rogatus.

[Recepció de l'article: 21-1-2015]

[Acceptació de l'article: 29-6-2015]

⁷⁴ Puïol a B i C.

⁷⁵ Manquen els punts de la subscripció del bisbe, com s'aprecia també a B.

⁷⁶ Puïol a B i C.

⁷⁷ praedicta s'hi representa en extens i amb signe sobrer d'abreviatura.

⁷⁸ mensis manca a C.

⁷⁹ Al marge dret, Probatum.

⁸⁰ successore s'hi representa abreujat en la forma succore i mancat de signe d'abreviatura.